

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА “ПИЛИПЕЙ ПРОТИ УКРАЇНИ”

(Заява № 9025/03)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

18 червня 2009 року

ОСТАТОЧНЕ

06/11/09

Рішення може зазнати редакційної правки.

У справі «Пилипей проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *Голова*,

Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),

Рената Ягер (Renate Jaeger),

Марк Віллігер (Mark Villiger),

Ізабель Берро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefèvre),

Мириана Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska), *судді*,

Станіслав Шевчук (Stanislav Shevchuk), *суддя ad hoc*,

а також Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *Секретар секції*,

після наради за зачиненими дверима 26 травня 2009 року,

постановляє таке рішення, ухвалене того самого дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу порушено за заявою (№ 9025/03), поданою проти України до Суду 1 березня 2003 року громадянином України Петром Лукичем Пилипесом (далі — заявник) відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція).

2. Уряд України (далі — Уряд) представляв його Уповноважений — п. Ю. Зайцев.

3. 3 вересня 2008 року Голова п'ятої секції вирішив направити заяву Уряду. Було також вирішено розглядати питання щодо суті та прийнятності заяви одночасно (пункт 3 статті 29).

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився у 1946 році і проживає у місті Рівне, Україна.

A. Провадження за позовом до батька та дядька заявника

5. У березні 1976 року виконавчий комітет Рівненської міської ради звернувся до народного суду м. Рівне з позовом до батька та дядька заявника. Комітет вимагав конфіскувати будинок, який їм належав, у зв'язку з істотним порушенням будівельних норм. Справа декілька разів розглядалася судом. 22 березня 1977 року народний суд м. Рівне постановив рішення про конфіскацію будинку. 28 квітня 1977 року Рівненський обласний суд залишив вказане рішення без змін. На виконання цього рішення будинок було конфісовано.

6. У 1985 році батько заявника помер. У 1990 році Рівненська міська рада продала частину будинку (далі — оспорюване майно) пані К.

7. 27 січня 1993 року президія Рівненського обласного суду на підставі протесту Голови скасувала рішення від 22 березня 1977 року та повернула справу на новий розгляд до того ж суду.

8. 12 квітня 1993 року Рівненський міський суд (далі — міський суд) відмовив у задоволенні позову виконавчого комітету Рівненської міської ради.

B. Цивільне провадження за позовом заявника

9. 24 січня 1994 року заявник та пан П. звернулися до міського суду з позовом до пані К. про визнання недійсним договору купівлі-продажу та визнання права власності на оспорюване майно.

10. 12 квітня 1994 року пан К., чоловік пані К., звернувся із зустрічним позовом про визнання права власності на оспорюване майно.

11. 25 січня 1995 року пані С. та пан Ко. звернулися з позовом до пана та пані К. про визнання права на оспорюване майно.

12. У період з 26 січня 1994 року по 3 листопада 1996 року судом першої інстанції було призначено десять судових засідань.

13. 4 листопада 1996 року міський суд задовольнив клопотання представника заявника про зупинення провадження у зв'язку з проходженням заявником лікування. Після цієї дати наступне засідання суду було призначено лише на 18 травня 1998 року.
14. 25 березня 1998 року пані К. померла. 18 травня 1998 року суд зупинив провадження до вступу у справу правонаступників пані К.
15. 18 березня 1999 року міський суд залучив пана К. як відповідача у справі. Того ж дня міський суд об'єднав в одне провадження позови заявника та позивачів.
16. У період з 19 березня 1998 року по 22 березня 2000 року було призначено одне засідання.
17. У період з 23 березня 2000 року по 15 жовтня 2001 року не було призначено жодного засідання.
18. 21 березня 2002 року міський суд відмовив у задоволенні позову заявника. Зокрема, міський суд визнав безпідставними твердження заявника про те, що він має право на спадщину щодо спірного майна.
19. 26 червня 2002 року апеляційний суд Рівненської області залишив зазначене рішення без змін.
20. З 16 жовтня 2001 року по 26 червня 2002 року суд першої інстанції та апеляційний суд призначили шість засідань. Чотири засідання були відкладені у зв'язку з відсутністю однієї з сторін у судовому засіданні або на підставі їх клопотання.
21. 22 січня 2003 року Верховний Суд України відмовив у задоволенні касаційної скарги заявника.

ЩОДО ПРАВА

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

22. Заявник скаржився на те, що тривалість провадження у справі була несумісною з вимогою «розумного строку», передбаченою пунктом 1 статті 6 Конвенції, у якому зазначено наступне:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

A. Щодо прийнятності

23. Суд зазначає, що скарга не є очевидно необґрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є непринятною за будь-яких інших підстав. Отже, вона визнається прийнятною.

B. Щодо суті

1. Твердження сторін

24. Уряд стверджував, що сторони у провадженні на національному рівні є відповідальними за надмірну тривалість провадження, а також що держава не може відповідати за їх поведінку. Також Уряд зазначив, що справа була складною та що судові органи діяли з належною сумлінністю. Зрештою, Уряд стверджував, що тривалість провадження у справі заявника не була надмірною.

25. Заявник не погодився.

2. Період, який має розглядатися

26. Заявник звернувся з позовом до суду у січні 1994 року, однак компетенції Суду *ratione temporis* відповідає лише період після набуття Конвенцією чинності для України 11 вересня 1997 року. Проте, здійснюючи оцінку розумності строку, що минув після 11 вересня 1997 року, потрібно оцінювати стан провадження на той час (див. рішення у справі «Мілошевич проти Колишньої Югославської Республіки Македонії» (*Milosevich v. the former Yugoslav Republic of Macedonia*), № 15056/02, п. 21, від 20 квітня 2006 року).

27. Провадження у справі закінчилося у січні 2003 року, коли Верховний Суд України виніс остаточне рішення у справі заявника.

28. Таким чином, тривалість провадження у судах трьох інстанцій, що підпадає під компетенцію *ratione temporis* Суду, становила п'ять років та чотири місяці.

3. Розумність тривалості провадження

29. Суд нагадує, що розумність тривалості провадження визначається з урахуванням обставин справи і з урахуванням наступних критеріїв: складність справи, поведінка заявника та відповідних державних органів, а також важливість предмета спору для заявника (див., серед іншого, рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*), [ВП] № 30979/96, п. 43, ЄСПЛ 2000-VII).

30. Хоча національні суди мали розглянути певну кількість документальних доказів, характер питань, що розглядалися, не вимагав тривалого розгляду справи заявника. Таким чином, Суд доходить висновку, що предмет даного судового розгляду не може вважатись особливо складним.

31. Суд зазначає, що складність справи та дії заявника самі по собі не можуть пояснити загальну тривалість провадження в даній справі. Суд вважає, що Уряд є відповідальним за низку затримок. Зокрема, Суд звертає увагу на тривалі періоди процесуальної бездіяльності та на нерегулярне призначення судових засідань (див. пп. 13–17 вище). Суд нагадує, що саме до компетенції національних судів належить організувати судовий розгляд таким чином, щоб він був швидким та ефективним (див. рішення у справі «Скордіно проти Італії» (*Scordino v. Italy*), № 1, [ВП], № 36813/97, п. 183, ЄСПЛ 2006-...).

32. Суд неодноразово встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, подібних до цієї (див., наприклад, рішення у справах «Якименко проти України» (*Yakymenko v. Ukraine*), № 19142/03, п. 39, від 29 травня 2008 року, «Павлюлинець проти України» (*Pavlyulynets v. Ukraine*), № 70767/01, п. 53, від 6 вересня 2005 року, та «Лошенко проти України» (*Loshenko v. Ukraine*), № 11447/04, п. 40, від 11 грудня 2008 року).

33. Розглянувши всі матеріали, які були надані, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, здатних переконати Суд дійти іншого висновку у цій справі. З огляду на практику з цього питання, Суд вважає, що у цій справі тривалість провадження була надмірною та не відповідає вимозі «розумного строку».

34. Таким чином, мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 13 КОНВЕНЦІЇ

35. Заявник також скаржився за статтею 13 Конвенції на надмірну тривалість провадження. Беручи до уваги висновки за пунктом 1 статті 6 Конвенції (див. пункт 34 вище), Суд доходить висновку, що ця скарга є прийнятною, але вважає, що немає необхідності вирішувати, чи було у цій справі порушення статті 13 Конвенції (див. рішення у справах «Кушнарєнко проти України» (*Kushnarenko v. Ukraine*), № 18010/04, п. 25, від 13 листопада 2008 року, та «Кухарчук проти України» (*Kukharchuk v. Ukraine*), № 10437/02, пп. 39–40, від 10 серпня 2006 року).

III. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

36. Заявник скаржився за пунктом 1 статті 6 та статтею 13 Конвенції на результат провадження у його справі. Заявник також стверджував, що, відмовивши йому у задоволенні позову, національні суди порушили статтю 1 Першого протоколу до Конвенції. Зрештою, заявник скаржився за статтею 1 Конвенції.

37. Уважно розглянувши скарги заявника, виходячи з сукупності наявних матеріалів та в тій мірі, в якій Суд є повноважним вивчати заявлені скарги, Суд не встановив жодних ознак порушення прав та свобод, гарантованих Конвенцією.

38. Відповідно ця частина заяви має бути визнана непринятною як очевидно необґрунтована відповідно до пунктів 1, 3 та 4 статті 35 Конвенції.

IV. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

39. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

А. Шкода

40. Заявник вимагав 100 000 євро відшкодування матеріальної шкоди та 50 000 євро відшкодування моральної шкоди.

41. Уряд заперечив ці вимоги.

42. Суд не вбачає будь-якого причинно-наслідкового зв'язку між встановленим порушенням та заявленою матеріальною шкодою; і тому він відхиляє скаргу заявника в цій частині. З іншого боку, здійснивши оцінку на засадах справедливості, Суд вважає за доцільне присудити заявнику 600 євро відшкодування моральної шкоди.

В. Судові витрати

43. Заявник не подав жодних вимог щодо відшкодування таких витрат. Відповідно Суд нічого не присуджує.

С. Пеня

44. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу щодо надмірної тривалості провадження прийнятною, а решту скарг у заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що в цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що немає підстав окремо розглядати скаргу заявника за статтею 13 Конвенції щодо тривалості провадження.

4. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців від дня, коли це рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має виплатити заявнику 600 (шістсот) євро з урахуванням будь-якого податку, який може бути стягнуто із зазначеної суми; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(б) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на цю суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, плюс три відсоткові пункти.

5. *Відхиляє* решту вимог заявника стосовно справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою і повідомлено в письмовій формі 18 червня 2009 року згідно з пунктами 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія ВЕСТЕРДІК
Секретар

Пеер ЛОРЕНЦЕН
Голова